

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
GRAD GRADANICA

Obrađiva :
Služba za upravu, društvene
djelatnosti, borbu protiv invalidsku-
zaštitu i zajedničke poslove

Predlaga :
Gradonačelnik

Razmatra:
Gradsko vijeće

Izvještaj o realizaciji
Akcionog plana jačanja socijalne zaštite i inkluzije
djece i odraslih u gradu Gradanica
za period 2017-2018

Gradanica, oktobar 2019. Godine

**BOSNA I HERCEGOCINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
GRAD GRA ANICA**

**Izvještaj o realizaciji
Akcionog plana ja anja socijalne zaštite i inkluzije
djece i odraslih u gradu Gra anica
za 2017-2018. godinu**

Grad Gra anica, oktobar 2019. god.

UVOD

Ovaj izvještaj ima za cilj da se svim zainteresiranim akterima na realan i objektivan na in predstave ostvarenja Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u gradu Gra anica za 2017-2018. godinu

Na osnovu izvršene analize klju nih rezultata i ostvarenog progressa sa jedne strane, te uo enih teško a u pogledu implementacije sa druge strane, u Izvještaju su date preporuke i korektivne mjere koje se trebaju uzeti u razmatranje u narednom periodu implementacije projekata i mjera koji doprinose ostvarivanju usvojenih ciljeva iz Akcionog plana.

Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica za 2017-2018.godinu (u daljem tekstu: Akcioni plan za 2017-2018. godinu) **je razmatran i usvojen na sjednici Op inskog vije a dana 28.02.2017. godine zaklju kom o prihvatanju br.01-05-00641-2017.godini.**

Gradski dvogodišnji Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na podru ju grada Gra anica za period 2017-2018. godinu predstavlja nastavak uspješnih rezultata postignutih u okviru projektnih aktivnosti koje su implementirane u gradu, kao i nastavak postignutih rezultata prethodno implementiranih planova i to Akcionog plana socijalnog uklju ivanja u sistem socijalne/dje ije zaštite u odnosu na oblast vodosnabdijevanja na podru ju op ine Gra anica za period 2011-2012. godinu i Akcionog plana ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na podru ju op ine Gra anica za period 2013-2014.godinu i Akcionog plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na podru ju op ine Gra anica za period 2015-2016.godinu.

Akcioni plan za 2017-2018. godinu, kao i prethodni Akcioni planovi, izra en je uz primjenu HRBAP metodologije (Human Rights Based Approach Programming/Pristup programiranju baziran na poštivanju ljudskih prava), stavljaju i u prioritet realizaciju ljudskih/dje ijih prava u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima

Naime, u okviru implementacije projekta „Demokratska uprava na polju ekonomije – Osiguranje pristupa vodosnabdijevanju kroz institucionalni razvoj i infrastrukturu“ (u daljem tekstu: DEG) kao dio Fonda za dostizanje milenijumskih razvojnih ciljeva programa (u daljem tekstu: MDG-F) u oblasti vodosnabdijevanja, kreiran je dokument „Akcioni plan socijalnog uklju ivanja u sistem socijalne/dje ije zaštite u odnosu na oblast vodosnabdijevanja u op ini Gra anica za 2011-2012. godinu“ (u daljem tekstu: Akcioni plan za 2011-2012. godinu).

Dokument su pripremili lanovi/ice Op inskog upravnog odbora (OUO) uz stru nu pomo i asistenciju IBHI(Incijativa za bolju i humaniju inkluziju) osoblja.

Tokom rada na projektu, OUO je prerastao u Op insku Komisiju za unapre enje socijalne zaštite i inkluzije Op ine Gra anica (u daljem tekstu: Komisija). Na osnovu pra enja realizacije aktivnosti prethodnog Akcionog plana za 2011-2012. godinu i preporuka proisteklih iz istog, u nastavku implementacije projekta kreiran je „Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica za 2013-2014. godinu“; zatim za 2015-2016 i 2017-2018. godinu. Izvještaji o implementaciji akcionog plana rade se i dostavljaju na razmatranje Gradskom vije u.

Socijalna problematika u F BiH je u nadležnosti kantona, a najve i teret u ovoj oblasti podnose lokalne zajednice, jer se na njenim prostorima realizuje ve ina mjera koje imaju za cilj prevazilaženje socijalne isklju enosti. Op ina/grad, u funkciji lokalne zajednice u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava, u obavezi je da svojim graanima obezbje uje ve i stepen materijalnog, socijalnog i kulturnog razvoja, društvenu stabilnost, primjenu demokratskih

tradicija u unutrašnjem ure enju, legitimnost, legalnost, ravnopravnost i jednakost, pravnu sigurnost, vladavinu prava i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Da bi to uradila, op ina/grad sa svojim skromnim budžet, mora imati uslove i resurse koji su joj neophodni da bi predstavljala zajednicu života, rada i stvaranja svakog ovjeka.

U lokalnoj zajednici žive ljudi koji nemaju osnovne uslove za normalan život kao što su pravo na rad, pristojan životni standard, socijalnu sigurnost, obrazovanje, zdravu životnu okolinu, uslovno stanovanje, zdravstvenu zaštitu, sigurnost, pristupa nost, i sl.

Stoga je lokalna zajednica odgovorna da stvara uslove za njihovo zadovoljavanje i da efikasnim, ekonomi nim i jednostavnim mjerama i aktivnostima odgovara na potrebe svojih stanovnika.

2. CILJEVI I SADRŽAJ „AKCIONOG PLANA JA ANJA SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE DJECE I ODRASLIH U OP INI GRA ANICA ZA 2017-2018.GODINU“

Prilikom analize situacije u sferi socijalne zaštite i planiranja budu ih aktivnosti Akcionog plana za 2017-2018.godinu, lanovi/ce Komisije op ine Gra anica su posebnu pažnju obratili na uskla ivanje aktivnosti sa op inskim strategijama i planovima razvoja u segmentu unapre enja statusa djeteta i odraslih u lokalnoj zajednici.

Akcionim planom definisano je pet ciljeva:

- *Unaprijediti sistem socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica;*
- *Unaprijediti podršku prioritnim socijalno isklju enim grupama djece i odraslih;*
- *Unaprijediti sistem prikupljanja i evidentiranja podataka u oblasti socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica;*
- *Unaprijediti promociju aktivnosti iz oblasti socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih;*
- *Pove ati finansiranje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na nivou op ine Gra anica.*

2.1. Proces i metodologija

Akcioni plan za 2017-2018. godinu, kao i prethodni Akcioni planovi, izra en je uz primjenu HRBAP (Human Rights Based Approach Programming/Pristup programiranju baziran na poštivanju ljudskih prava) metodologije, stavljaju i na prioritno mjesto realizaciju ljudskih/dje ijih prava u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima.

Metodologija razvijena u okviru projekta koristi pristup planiranju baziran na ljudskim pravima sa posebnim fokusom na principe nediskriminacije i u eš a. Klju ni aspekt pristupu razvoja koji se temelji na ljudskim pravima jeste odgovornost. Sa stajališta ljudskih prava, pojedinci ili grupe su nosioci prava, dok su institucije vlasti, kao nosioci dužnosti, odgovorni za realizaciju tih prava, a samim tim i u obavezi da uspostave mjere poštivanja i zaštite ovih prava.

3. ANALIZA SITUACIJE

Realizacija Akcionog plana za 2017-2018. godinu u gradu Gra anica predstavlja nastavak implementacije prethodnih Akcionih planova i to: Akcionog plana socijalnog uklju ivanja u sistem socijalne/dje ije zaštite u odnosu na oblast vodosnabdijevanja na podru ju grada/op ine Gra anica za period 2011-2012. Godinu, Akcionog plana ja anja socijalne

zaštite i inkluzije djece i odraslih na području grada/općine Gračanica za period 2013-2014.godinu, Akcionog plana jačanja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na području grada/općine Gračanica za period 2015-2016.godina, kao i metode monitoringa implementacije aktivnosti Akcionih planova za dobijanje preporuka za unapređenje Akcionih planova za naredne periode, korištenjem dokumenata i zakonske regulative, informacije sa web portala te održanim sastancima sa stručnim kadrom iz institucija i organizacija iz sfere socijalne zaštite.

3.1. Mapiranje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih

Sistem socijalne zaštite i inkluzije u BiH uključuje više sektora: socijalni, obrazovni, zdravstveni, sektor pravosuđa i policije, kao i nevladin sektor, privatni sektor i porodicu.

Institucije i organizacije aktivne u sistemu socijalne zaštite i inkluzije, sa svojim nivoima odgovornosti, djeluju i pružaju usluge u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, mandatima, ovlastima, opisom posla, procedurama izvještavanja i izvorima finansiranja.

Sistem socijalne zaštite i inkluzije organizovan je na različitim nivoima vlasti: državnom nivou (Bosna i Hercegovina), entitetskom nivou (Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska), nivou distrikta (Bračko Distrikt BiH), kantonalnom nivou (10 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine), kao i na općinskom nivou.

3.2. Opšta situacija u gradu Gračanica

Grad Gračanica se nalazi na zapadnom dijelu Tuzlanskog kantona, na površini od 219,5 km², s desne strane rijeke Spreče, između općine Doboj Istok na zapadu i općine Lukavac na istoku. Općina Gračanica je organizovana u 25 Mjesnih zajednica, koje djeluju kao obavezan oblik mjesne samouprave i putem kojih građani sudjeluju u odlučivanju o poslovima iz samoupravnog djelokruga i lokalnim poslovima koji neposredno i svakodnevno utiču na njihov život i rad.

U usvojenom Akcionom planu je navedena opšta situacija u gradu Gračanica prema podacima prikupljenim od nadležnih institucija, tako da grad Gračanica spada u red **srednje razvijenih gradova**.

U gradu Gračanica se svake godine putem JU Centar za socijalni rad isplaćuju stalna novčana pomoć, od toga: stalna novčana pomoć, novčana naknada za pomoć i njegu druge osobe, druga materijalna pomoć, osposobljavanje za život i rad, smještaj u drugu obitelj, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, jednokratne novčane pomoći, zdravstveno osiguranje, usluge socijalnog rada i drugih stručnih radova, kućna njega i pomoć u kući, dječiji dodatak, naknada umjesto plaće roditelju koji je u radnom odnosu i naknada umjesto plaće roditelju koji nije u radnom odnosu.

Prema evidenciji JU Centra za socijalni rad u gradu Gračanica osobe se smještaju u socijalne ustanove u SOS Dječije selo Gračanica i Centar Duje Klokočnica.

Grad Gračanica je, u skladu sa važećim zakonima i podzakonskim aktima države Bosne i Hercegovine, koji uređuju ovu oblast, ali i Direktivom EK 2007-60, preduzela sve mjere koje su neophodne kako bi se obezbijedio najviši mogući stepen zaštite u prirodnim i drugim nesrećama-poplavama. Naime, izvršena je preliminarna procjena ugroženosti od poplava i urađeni planovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

U cilju jačanja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih Budžetom grada u periodu 2013-2018.godine planirana sredstva su realizovana u ukupnom iznosu od 2 070 241,00 KM ,

prosje no godišnje 345.040,00KM KM. Za navedene namjene realizovana su sredstva po godinama u slijed im iznosim:

1. u 2013.godini 217.560 KM
2. u 2014.godinu 286.834 KM
3. u 2015.godini 313.451 KM
4. u 2016.godini 335.000 KM
5. u 2017.godini 432.582 KM
6. u 2018. godini 484.814KM

Pored redovno planiranih aktivnosti i realizacije mjera za unapre enje socijalne zaštite, u vanrednim situacijama se preduzimaju i vanredne mjere, kao što je bio slu aj elementarnih nepogoda i prirodnih nesre a koje su zahvatile podru je op ine u 2014.g.

3.3.Strateški dokumenti

Grad Gra anica je u cilju pove anje stepena uklju enosti zajednice u proces planiranja i odlu ivanja i ve e transparentnosti uspostavila mehanizam za ostvarivanje kontinuiranog i trajnog šireg dijaloga izme u civilnog društva, mjesnih zajednica i lokalnih organa vlasti. Taj mehanizam ostvaruje se putem ORT-Op inski razvojni tim, Partnerska grupa za razvoj, Komisija za unapre enje socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih i dr.

Integrirani lokalni razvoja op ine Gra anica (ekonomski razvoj, društveni razvoj i unapre enje i zaštita okoliša) definisan je **Strategijom lokalnog razvoja Op ine Gra anica za period 2011.-2020.godine , revidiranom za perod 2016.-2020. godinu.**

Pitanja vezana za Akcioni plan unapre enja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih uglavnom su definisana u sektoru društvenog razvoja sa slijede im fokusima:

- unaprijediti položaj ranjivih društvenih kategorija, kroz pružanje kvalitetnijih usluga socijalne zaštite i zdravstvenih usluga;
- unaprijediti kulturne i sportske sadržaje sa fokusom na aktivnosti mladih, podršku radu lokalnih nevladinih organizacija i povezivanju kulturnih i sportskih manifestacija sa razvojem turizma (veza sa sektorom lokalnog ekonomskog razvoja);
- osigurati podršku obrazovnim ustanovama za poboljšanje materijalno-tehni kih uslova za rad i pove anje obuhvata djece (naro ito u predškolskim ustanovama);
- kontinuirano unaprje ivati rad organa lokalne samouprave putem uvo enja principa dobre uprave, sa fokusom na mehanizme integriteta i ja anje saradnje izme u op inskih organa, organizacija civilnog društva, javnih institucija i privrednika;
- Poboljšati stanje prometnih komunikacija – cestovne infrastrukture i osigurati redovno održavanje svih javnih površina za sigurnije i brže kretanje gra ana.

Na osnovu navedenih fokusa, definisani su slijede i sektorski ciljevi društvenog razvoja

2.1. Unaprije en sektor socijalne i zdravstvene zaštite

2.3. Unaprije en sportsko-kulturni život u Gradu

2.2. Poboljšani uslovi za rad i pove ana obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama

2.5. Unaprije ena sigurnost gra ana u saobra aju

Za unapre enje socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih, odnosno unapre enje uslova u svim sferama života definisani su prioriteti i u drugim strateškim dokumentima razvoja grada, kao što su LEAP (Lokalni akcioni plan zaštite životne okoline), SEAP (Sustainable Energy

Action Plan – Akcioni plan energetske održivog razvoja grada Gra anica), SECAP- Akcioni plan energetske održivog razvoja i klimatskih promjena.

3.4 Analiza situacije po pitanju prioritarnih socijalno isklju enih grupa

Komisija Grada Gra anica je donijela odluku da se prilikom planiranja aktivnosti u okviru novog Akcionih planova uzmu u obzir ve definisane socijalno isklju ene grupe djece i odraslih na podru ju grada Gra anica. Slijedi pregled prioritarnih socijalno isklju enih grupa¹:

- **Porodice u stanju socijalne potrebe** (stalne socijalne pomo i, porodice bez zdravstvenog osiguranja i primanja, romska populacija i dr.);
- **Djeca sa posebnim potrebama** (djeca ometena u psiho-fizi kom razvoju i dr.);
- **Stare osobe bez porodi nog staranja** (starije osobe preko 60 godina starosti koje nemaju lanove/ice porodice ili srodnike da ih izdržavaju).

Ova odluka je donesena na osnovu nau enih lekcija i ste enih iskustava u radu Komisije, kao i na osnovu analize postoje e situacije i rezultata provedenog monitoringa realizacije aktivnosti Akcionog plana za 2011-2012.godinu, a primjenjivala se i prilikom izrade svih Akcionih planova i to: AP 2011-2012; AP 2013-2014; AP 2015-2016 i primjenjuje se i u AP 2017-2018.godinu, u kojima su identifikovani **klju ni problemi** koji dovode navedene grupe djece i porodica u stanje socijalne isklju enosti.

Na osnovu analize situacije u gradu Gra anica, Komisija je tako er prepoznala dodatne probleme koji gore navedene grupe djece i odraslih dovode u stanje socijalne isklju enosti: nepovoljno materijalno i socijalno okruženje i nemogu nost osiguranja jednakih prava za sve porodice u stanju socijalne potrebe, izostanak inicijative pojedinaca za u estvovanje u donošenju odluka, kao i nedovoljan angažman lokalne zajednice u rješavanju problematike socijalno isklju enih grupa, društvene predrasude prema pripadnicima socijalno isklju enih grupa, nedovoljan angažman i pogrešni stavovi pojedinaca prema socijalno isklju enim kategorijama, nedovoljno promoviran, zastupljen i nagra en volonterski rad, nedovoljna uklju enost odraslih i djece iz ruralnih sredina, preoptere enost stru nog kadra administrativnim poslovima.

4. SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE DJECE I ODRASLIH U GRADU GRA ANICA

Socijalna problematika u F BiH je u nadležnosti kantona, a najve i teret u ovoj oblasti podnose op ine, odnosno lokalna zajednica, jer se u njenoj djelatnosti i na njenim prostorima realizuje ve ina mjera koje imaju za cilj prevazilaženje socijalne isklju enosti.

Gradska uprava, u funkciji lokalne zajednice u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava, u obavezi je da svojim graanima obezbje uje ve i stepen materijalnog, socijalnog i kulturnog razvoja, društvenu stabilnost, primjenu demokratskih tradicija u unutrašnjem ure enju, legitimnost, legalnost, ravnopravnost i jednakost, pravnu sigurnost, vladavinu prava i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Da bi to uradila, Gradska uprava sa svojim skromnim budžetima,

¹**Socijalna isklju enost** predstavlja proces kojim se odre eni pojedinci “odguruju” na rub društva te ih se, zbog njihovog siromaštva, neposjedovanja osnovnih vještina i znanja te nemogu nosti cjeloživotnog u enja, ili zbog diskriminacije, spre ava da u cijelosti sudjeluju. Ovo ih udaljava od mogu nosti zapošljavanja, stvaranja dohotka i obrazovanja kao i od socijalnih i mreža koje postoje unutar zajednice. Tako oni imaju malo mogu nosti pristupa mo i i tijelima zaduženim za odlu ivanje te se esto osje aju nemo nima i u nemogu nosti da na bilo koji na in utje u na odluke koje se direktno ti u njihovog svakodnevnog života. („Socijalna uklju enost u BiH, Izvještaj o humanom razvoju 2007“, UNDP/IBHI , str. 25)

mora imati uslove i resurse koji su joj neophodni da bi predstavljala zajednicu života, rada i stvaranja svakog ovjeka.

U lokalnoj zajednici žive ljudi koji nemaju osnovne uslove za norlamalan život kao sto su pravo na rad, pristojan životni standard, socijalnu sigurnost, obrazovanje, zdravu životnu okolinu, uslovno stanovanje, zdravstvenu zaštitu, sigurnost, pristupa nost, i sl. Stoga je lokalna zajednica odgovorna da stvara uslove za njihovo zadovoljavanje i da efikasnim, ekonomi nim i jednostavnim mjerama i aktivnostima odgovara na potrebe svojih stanovnika.

Pored lokalne uprave, na lokalnim nivoima djeluje i niz udruženja koja se u okviru nevladinog sektora bave radom sa socijalno isklju enim osobama, ali koja aktivnosti koje provode naj eš e ne koordiniraju ni izme u sebe, niti sa nadležnim gradskim službama i javnim ustanovama i institucijama.

Grad Gra anica je pokrenula sistemski rješavanje problema i pitanja vezanih za socijalnu zaštitu i inkluziju djece i odraslih na podru ju op ine, kreiranjem dokumenata:

- „**Akcioni plan socijalnog uklju ivanja u sistem socijalne/dje ije zaštite u odnosu na oblast vodosnabdijevanja u op ini Gra anica za 2011-2012. godinu**“
(u daljem tekstu: Akcioni plan za 2011-2012.godinu/ AP 2011-2012).
- „**Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica za 2013-2014. godinu**“
(u daljem tekstu: Akcioni plan za 2013-2014.godinu / AP 2013-2014),
- „**Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica za 2015-2016. godinu**“
(u daljem tekstu: Akcioni plan za 2015-2016.godinu / AP 2015-2016),
- „**Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u op ini Gra anica za 2017-2018. godinu**“
(u daljem tekstu: Akcioni plan za 2017-2018.godinu / AP 2017-2018),

4.1 Identifikacija otklonjenih nedostataka i budu ih izazova u sistemu socijalne zaštite i inkluzije

Akcioni plan ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na podru ju grada Gra anica za period 2017-2018.godinu je nastavak aktivnosti na rješavanje problema i pitanja vezanih za socijalnu zaštitu i inkluziju djece i odraslih na podru ju grada.

Nosioci dužnosti na gradskom nivou u sistemu socijalne zaštite i inkluzije su: Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, odgojno-obrazovne ustanove, policija i sud, NVO.

Identifikaciju i analizu osnovnih slabosti i nedostataka sistema socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih, izvršili su lanovi/ce Komisije u Gradu Gra anica, kroz korištenje matrice za analizu nedostataka u kontinuitetu usluga.

Izvršene analize su omogu ile uvid u situaciju o stanjima prava djece i odraslih (koja su u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i UN Deklaracijom o ljudskim pravima), ali i injenicu da se ta prava ne implementiraju u obimu koji bi omogu io djeci i odraslima iz prioritetnih socijalno isklju enih grupa adekvatan životni standard i socijalnu uklju enost.

Analiza nedostataka kontinuiteta usluga je omogu ila sveobuhvatan uvid u djelovanje institucija i organizacija po pitanju omogu avanja usluga za djecu i odrasle iz prioritetnih socijalno isklju enih grupa. Sve relevantne institucije i organizacije provode usluge: prevencije, rane identifikacije, procjene i registracije, rane intervencije, referalnog mehanizma, donose odluke, pružaju usluge (osnovne ili dodatne) te provode mehanizme pra enja i žalbi. Usluge se provode u skladu sa djelatnoš u i mandatima institucija i

organizacija, a njihov opseg i primjena su uslovljeni različitim kontekstnim uticajima kao npr. pitanje nadležnosti, uključujući i roditeljske odgovornosti, pitanje materijalnih i ljudskih resursa, uključujući i finansijski aspekt, nedovoljno razvijeni institucionalni mehanizmi i dr. Iako su implementacijom Akcionog plana za 2011-2012.godinu, Akcionog plana za 2013-2014.godinu i Akcionog plana za 2015-2016.godinu otklonjeni neki od prethodno navedenih nedostataka i dalje postoje izazovi s kojima se potrebno suočiti u implementaciji aktivnosti Akcionog plana za 2017-2018.godinu.

5. „AKCIONI PLAN GRADSKA UPRAVA ZA SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE DJECE I ODRASLIH U OPŠTINI GRAD GRADANICA ZA 2017-2018. GOD.“

Zakonom je regulisano da opština/grad može proširiti krug korisnika i prava iz socijalne zaštite utvrđenih Federalnim i Kantonalnim zakonom, u skladu sa programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama opštine/grada. Opšinskom/gradskom odlukom utvrđuje se prošireni krug korisnika i prava iz socijalne zaštite i na in obezbjeđivanja sredstava. Nadležnost Grada Gradanica je da, kao osnivač JU Centar za socijalni rad Gradanica, finansira njegovu djelatnost, a to znači da obezbijedi potrebnu kadrovsku strukturu, prostorne i tehničke uslove za obavljanje zakonske djelatnosti Centra. Iz Budžeta Grada Gradanica se redovno izdvajaju sredstva za redovnu djelatnost Centra za socijalni rad Gradanica, Dječije obdanište Naša djeca, itd., a za oblast socijalne zaštite ugroženih kategorija građana svake godine izdvajaju se i dodatna sredstva koja se realizuju putem djelatnosti pojedinih gradskih službi, a koja su dodijeljena licima u stanju socijalne potrebe za nabavku osnovnih životnih namirnica, za troškove liječenja, za nabavku ogrijeva, za plaćanje dijela troškova sahrana/dženaza, za premije zdravstvenog osiguranja, za djecu pripadnika romske populacije, pružanja podrške radu Narodne kuhinje, za zbrinjavanje lica i porodica koje nisu imale adekvatan smještaj i uslove stanovanja, itd.

Gradska uprava doprinosi zaštiti socijalno ugroženih lica i saradnjom sa organizacijama civilnog društva i kroz ustupanje opštinskih prostora na korištenje za potrebe obavljanja djelatnosti socijalne zaštite.

Također, Gradska uprava podržava građane kroz ekonomski prihvatljive cijene komunalnih i drugih usluga javnih ustanova i preduzeća.

Grad Gradanica, putem djelovanja svojih službi, značajno doprinosi smanjenju socijalne isključenosti rizičnih grupa. Dakle, pored podrške radu JU Centar za socijalni rad Gradanica, značajni doprinosi smanjenju socijalnog isključenja daju sljedeće gradske službe:

- Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije,
- Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko-pravne poslove,
- Služba za upravu, društvene djelatnosti, boravak ko-invalidsku zaštitu i zajedničke poslove.

Civilno društvo je područje institucija, organizacija, mreža i pojedinaca, smješteno između porodice, države i tržišta, u koje se ljudi udružuju dobrovoljno radi zadovoljavanja svojih zajedničkih interesa. Od svih oblika civilnog društva, nevladine organizacije (NVO) imaju jednu od najvažnijih uloga u oblikovanju političkog i društvenog života putem pružanja rada vladinih službi, učestvuju u kreiranju javnih politika i uticaja na odluke vlade, zaštite ljudskih prava, promovisanja vrijednosti tolerancije, prihvatanja različitosti, solidarnosti, itd., zato što NVO podržavaju civilno obrazovanje i građansko učešće u stvaravanju, podstiču i građane na aktivni angažman u društvenom i političkom životu.

Njihova glavna uloga je omogućiti građanima rješavanje zajedničkih problema kroz samoorganizovano i udruženo djelovanje, a nevladine organizacije pružaju širok spektar

usluga vaninstitucionalne socijalne zaštite koje ne pruža Centar za socijalni rad, kao što su usluge: dnevnog zbrinjavanja (dnevni centri za djecu i mlade sa poteško ama u psihi kom i fizi kom razvoju, te za osobe tre e životne dobi, i sl.), psihosocijalne podrške (psihoterapija, rehabilitacija, porodi na terapija, i sl.), socijalne zaštite sa smještajem usluge (smještaj lica sa intelektualnim poteško ama, i sl.), ku ne njege i pomo i u ku i, zapošljavanja pripadnika ranjivih grupa kroz socijalno poduzetništvo, usluge savjetovanja, edukacije, zastupanja i zagovaranja prava marginaliziranih grupa.

Me u korisnicima socijalnih usluga nevladinih organizacija naj eš e su djeca i mladi, osobe sa invaliditetom, osobe tre e životne dobi, žene, bora ka populacija, civilne žrtve rata i romska populacija, dok su stru na lica primarni korisnici za najmanji broj nevladinih organizacija.

Nedovoljno su razvijene i održive, ili u potpunosti nedostaju sljede e socijalne usluge:

- usluge za osobe sa invaliditetom, kao što su: mobilni timovi, personalne asistencije, itd.
- usluge za starija lica s ciljem prevencije smještaja u ustanove: pomo i njega u ku i, dostava hrane u ku u, stanovanje uz podršku, dnevni centri i klubovi za pokretna lica;
- usluge smještaja za sve korisnike u njihovom mjestu življenja, po modelu malih porodi nih domova i socijalnog stanovanja.

Pored navedenog, nevladine organizacije imaju zna ajno iskustvo u namicanju donatorskih sredstava, odnosno iskustvo u projektnom finansiranju, što predstavlja zna ajne pretpostavke za razvoj partnerskih odnosa izme u razli itih sektora koji omogu avaju maksimalno korištenje raspoloživih resursa na lokalnom nivou, odnosno unaprije enje kvaliteta socijalne zaštite lica u stanju socijalne potrebe na nivou lokalne zajednice i njihovog socijalnog uklju ivanja.

Me utim, jedan od najve ih problema s kojima se suo ava civilno društvo u BiH jeste manjak finansijske održivosti, što predstavlja veliki problem i prijetnju za NVO sektor koji stoga mora izna i nove modalitete obezbje ivanja (samo) održivosti i kontinuiteta djelovanja.

Grad Gra anica u Budžetu za pomo i socijalnu zaštitu ugroženih kategorija stanovništva izdvaja sredstva za: jednokratne nov ane pomo i – grant pojedincima; za zdravstvenu zaštitu socijalno ugroženih lica i u esnika NOR-a; za subvenciju sahrana/dženaza umrlih boraca; za Narodnu kuhinju; za pomo socijalno ugroženim penzionerima i drugim ugroženim kategorijama stanovništva; za unaprije enje uslova života i rada romske populacije, za stambeno zbrinjavanje boraca; za pomo stambenog zbrinjavanja socijalno ugroženih lica, stipendiranje u enika i studenata- grantovi pojedincima; grantovi za obrazovanje (stimulacije u enika u takmi enjima, nabavka udžbenika, mjese ne karte); realizacija projekta MDGF-a u oblasti unapre enja socijalne zaštite i inkluzije u op ini; grantovi za izbjegla i prognana lica; grantovi za povratnike.

Pored redovno planiranih aktivnosti za realizaciju mjera socijalne zaštite u vanrednim situacijama se preduzimaju i vanredne mjere u slu aju elementarnih nepogoda i prirodnih nesre a. Vanredne mjere preduzete su u 2014 i 2015.godini na otklanjanju posljedica elementarnih nepogoda (poplave, grada i klizišta). Tokom poplava pored šteta u poljoprivredi, milionske štete su zabilježene na privrednim objektima, te su bila upitna radna mjesta i budu e poslovanje poslovnih subjekata zahva enih elementarnim nepogodama (poplavomi gradom).

6. Realizacija Akcionog plana ja anja socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u gradu Gra anica u 2017.2018 god.

U toku 2017.godine ukupno planirana sredstva za implementaciju Akcionog plana realizovana su iznosu od 484.814 KM ili 68,72 % od plana što se vidi iz slijedeće tabele:

Tabela . Pregled planiranih i ostvarenih sredstava za 2017.god., iz Budžeta grada po pozicijama

Red. broj	Opis pozicije u Budžetu Grada	Planirano u KM		Realizovano u 2017.god. u KM	Index Realizovano/planirano
		Plan budžeta za 2017	Rabalans budžeta za 2017		
1.	Jednokratne novane pomoći – grant pojedincima	15.000	15.000	14.847	98,98
2.	Zdravstvena zaštita socijalno ugroženih lica i uesnika NOR-a	4.000	4.000	2.216	55,40
3.	Realizacija projekta MDGF-a u oblasti socijalne zaštite i inkluzije	5.000	5.000	0	0,00
4.	Izdavanje za vojne invalide, porodice poginulih boraca i zlatne ljljane	4.000	4.000	0	0,00
5.	Subvenciju za troškove dženaza	5.000	5.000	550	11,00
6.	Grantovi za izbjegla i prognana lica	3.000	3.500	2.671	76,31
7.	Grantovi za povratnike	3.000	3.000	200	6,67
8.	Stipendiranje uenika i studenata- grantovi pojedincima	110.000	110.000	103.700	94,27
9.	Unaprijeenje uslova i rada Romske populacije (zdravstvena zaštita, zbrinjavanje nesposobnih, obrazovanje)	15.000	15.000	12.107	80,71
10.	Izdaci za pomoć nezaposlenim porodiljama	5.000	5.000	4.700	94,00
11.	Grantovi za obrazovanje (stimulacija uenika u takmičenjima, nabavka udžbenika, mjesečne karte)	20.000	25.000	20.133	80,53
12.	Zakup prostora za smještaj porodica nastradalih usljed prirodnih nepogoda	4.000	4.000	2.100	52,50
13.	Transfer-Centar za socijalni rad - za jednokratne pomoći	25.000	25.000	8.420	33,68
14.	Izdaci za plaćanje zakupa, grijanja i struje NVO koje su od reprezentativnog značaja za opštinu	12.000	12.000	10.423	86,86
15.	Grant za Narodnu kuhinju	40.000	40.000	39.448	98,62
16.	Grant - Udruženje penzionera	35.000	35.000	35.000	100,00

.Red.					
broj	Opis pozicije u Budžetu Grada	Plan budžeta za 2017	Plan budžeta za 2017	Realizovano u 2017. godini	Index Realizovano
17.	Teku i transfer - UG Futura Gra anica - za angažovanje logopeda	5.000	5.000	4.000	80,00
18.	Sportske manifestacije, prvenstva, turniri, sponzorstva, reprezentativni susreti, škole sporta	8.000	11.000	10.150	92,27
19.	Podrška (sponzorstvo) drugih manifestacija kulture (izložbe, revije, promocije, koncerti i sl.)	3.000	3.000	2.849	94,97
20.	Podsticaji u poljoprivredi	50.000	50.000	45.312	90,62
21.	Teku i transfer za program predškolskog obrazovanja	27.000	27.000	27.000	100,00
22.	Rješavanje stambenih pitanja boraca	8.000	8.000	1.244	15,55
23.	Pomo za stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih	8.000	8.000	5.638	70,48
24.	Sufinansiranje Grada u izgradnji stambenog objekta za Rome	120.000	120.000	62.606	52,17
25.	Sanacija ošte enih i porušenih objekata u vlasništvu gra ana - sredstva FŠCZ-a	37.000	37.000	0	0,00
26.	Mjere energetske efikasnosti na stambenim zgradama	15.000	61.000	61.000	100,00
27.	Grant za gra .materijal za 2 stamb. objekta (grant-Federacija)	0	70.000	8.500	12,14
	UKUPNO:	586.000	705.500	484.814	68,72

U toku 2018.godine ukupno planirana sredstva za implementaciju Akcionog plana realizovana su iznosu od 432.582 KM ili 82.45% od plana što se vidi iz slijedeće tabele:

Tabela . Pregled planiranih i ostvarenih sredstava za 2018.god., iz Budžeta grada po pozicijama

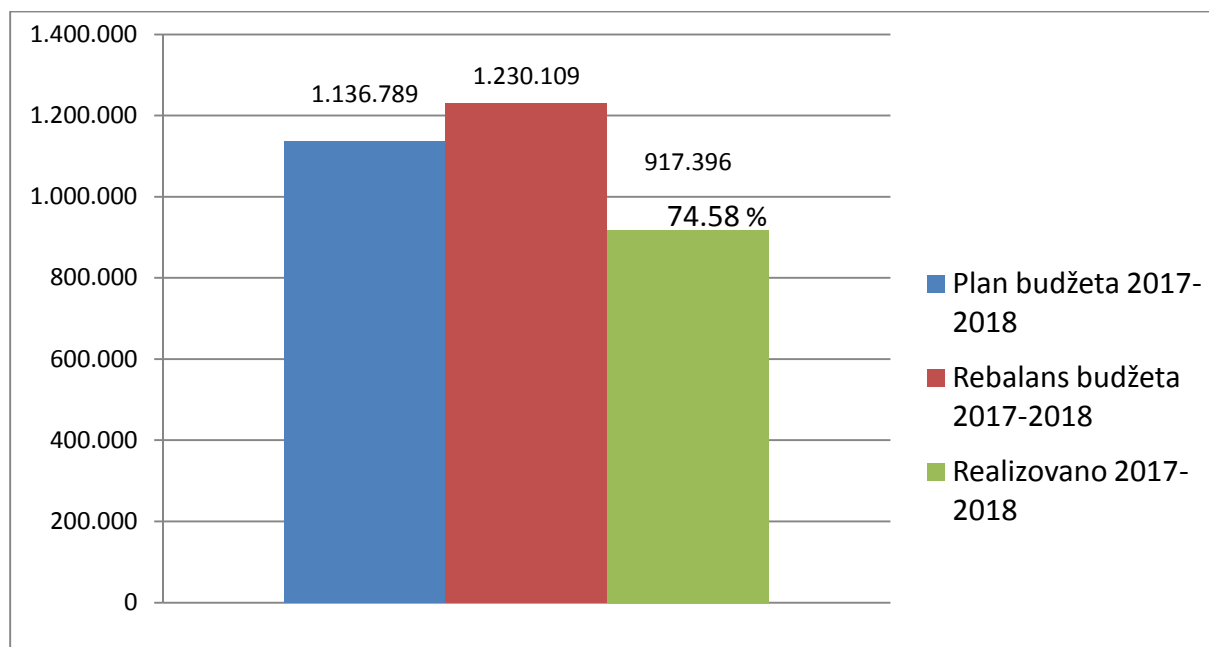
Red. broj	Opis pozicije u Budžetu Grada	Planirano u KM		Realizovano u 2018.god. u KM	Index Realizovano/planirano
		Plan budžeta za 2018	Rabalans budžeta za 2018		
1.	Jednokratne novčane pomoći – grant pojedincima	10.000	10.000	9.939	99,39
2.	Zdravstvena zaštita socijalno ugroženih lica i učesnika NOR-a	3.000	3.000	2.777	92.57
3.	Realizacija projekta MDGF-a u oblasti socijalne zaštite i inkluzije	3.000	3.000	0	0
4.	Izdavanje za vojne invalide, porodice poginulih boraca i zlatne ljaljane	4.000	4.000	2.850	71.25
5.	Subvenciju za troškove dženaza	5.000	5.000	3.027	60.54
6.	Grantovi za izbjegla i prognana lica	3.000	3.000	577	19.23
7.	Grantovi za povratnike	3.000	3.000	0	0
8.	Stipendiranje učenika i studenata- grantovi pojedincima	110.000	110.000	102.000	92.73
9.	Unaprijeđenje uslova i rada Romske populacije (zdravstvena zaštita, zbrinjavanje nesposobnih, obrazovanje)	15.000	10.000	5.062	50.62
10.	Izdaci za pomoć nezaposlenim porodiljama	10.000	12.000	12.000	100.00
11.	Grantovi za obrazovanje (stimulacija učenika u takmičenjima, nabavka udžbenika, mjesečne karte)	10.000	10.000	2.460	24.60
12.	Transfer-Centar za socijalni rad - za jednokratne pomoći	20.000	20.000	16.161	80.81
13.	Izdaci za plaćanje zakupa, grijanja i struje NVO koje su od reprezentativnog značaja za općinu	13.000	13.000	10.593	81.48
14.	Grant za Narodnu kuhinju	40.000	40.000	38.068	95.17
15.	Grant - Udruženje penzionera	40.000	40.000	39.500	98.75

Red.	Opis pozicije u Budžetu Grada				
broj		Plan budžeta za 2018	Rebalans budžeta za 2018	Realizovano u 2018 god.	Index realizovano
16.	Teku i transfer - UG Futura Gra anica - za angažovanje logopeda	5.000	5.000	4.500	90.00
17.	Sportske manifestacije, prvenstva, turniri, sponzorstva, reprezentativni susreti, škole sporta	12.200	14.000	13.675	97.68
18.	Podrška (sponzorstvo) drugih manifestacija kulture (izložbe, revije, promocije, koncerti i sl.)	3.000	3.000	2.420	80.67
19.	Podsticaji u poljoprivredi	70.000	70.000	69.234	98.91
20.	Teku i transfer za program predškolskog obrazovanja	27.000	27.000	27.000	100.00
21.	Rješavanje stambenih pitanja boraca	6.000	11.000	9.419	85.63
22.	Pomo za stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih	6.000	6.000	5.749	95.82
23.	Osiguranje osoba koje se nalaze u statusu socijalne potrebe a nisu osigurane po drugom osnovu	20.000	3.000	1.171	39.03
24.	Sanacija ošte enih i porušenih objekata u vlasništvu grana - sredstva FŠCZ-a		37.020	4.400	11.89
25.	Mjere energetske efikasnosti na stambenim zgradama	50.000	0	0	0
26.	Grant za gra .materijal za 2 stamb. objekta (grant-Federacija)	62.589	62.589	50.000	79.89
	UKUPNO:	550.789	524.609	432.582	82.45

Zbini pregled realizacije za period 2017-2018 godinu

Godina	Planirano u KM		Realizovano u KM	Index Realizovano/ planirano
	Plan budžeta	Rabalans budžeta		
2018	550.789	524.609	432.582	82.15
2017	586.000	705.500	484.814	68.72
2017-2018	1.136.789	1.230.109	917.396	74.58

(
(Zbini pregled realizacije sredstava za socijalnu zaštitu i inkluziju djece i odraslih za period 2017-2018.god.)

Grad Gra anica je ušao u projekat Ja anje uloge mjesnih zajednica u BiH (2016-2020), koji je zajedni ka inicijativa Vlade Švicarske i Švedske, a provodi UNDP u partnerstvu sa institucijama: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS, Ministarstvo pravde FBiH, Vlada Br ko Distrikta i oba entitetska saveza op ina i gradova. Prva faza implementacije je juli 2015.-juli 2019. i planirano je u eš e 20 JLS i 120 MZ. Finansijski okvir za 1. fazu je 8 miliona švicarskih franaka (kurs 1,85 KM/CHF) = 14,44 miliona KM.

Projekat je komplementaran sa drugim UNDP projektima, i predstavlja nadogradnju istih, a odnosi se na projekte: Projekat osnaživanje ljudi u ruralnim sredinama/PERA (Vlada Švedske); GOV-WADE projekat (projekat dobre uprave u oblasti voda i zaštite okoliša-Vlade Švicarske); projekat integritanog lokalnog razvoja/ILDP (Vlada Švicarske, UNDP); Projekat op inskog i okolišnog upravljanja/MEG (Vlada Švicarske).

U 2016. i 2017. godini finansiran je 21 projekat u 6 projektnih mjesnih zajednica. Tako er, projektnim mjesnim zajednicama i Op ini Gra anica je donirana je ra unarska oprema (38 komada) te je održano 9 edukacija za predstavnike projektnih mjesnih zajednica i Op ine Gra anica. Projekat se nastavlja u narednom periodu u skladu sa planom aktivnosti donatora.

Pomo za stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih (2016-2020) je planirana pomo i podrška za rješavanje najmanje 10 hitnih intervencija po podnesenim zahtjevima vezanih za stambena pitanja socijalno ugroženih osoba, za koje su planirana sredstva u iznosu od 8.000,00 KM. U toku 2017-2018 godine 52 porodice (137 osoba) smješteno je u kolektivni centar Doborovci, kolektivna naselja i druge oblike alternativnog smještaja u 8 mjesnih zajednica.

Tabela 9. Pregled stambeno zbrinutih socijalno ugrožnih stanovnika

Mjesna zajednica	Broj porodica	Broj osoba
Lendi i	1	1
Lukavica	1	7
Gornja Lohinja	8	18
Rašljeva	4	8
Miri ina	6	14
Drafni i	6	18
Doborovci	18	53
Donja Orahovica	8	18
Ukupno	52	137

Jednokratne pomo i socijalno ugroženim (2016-2020) se planiraju jednokratne pomo i za najmanje 400 socijalno ugroženih osoba godišnje u ukupnom iznosu od 40.000,00 KM/god (ispla eno 27.967,00 KM). Od 2017. godine se dodjeljuju jednokratne pomo i za nezaposlene porodilje, te je u te svrhe ispla eno 16.700,00KM.

Subvencija za rad narodne kuhinje (2016-2020) je omogu en rad narodne kuhinje ije usluge koristi 400 korisnika (socijalno ugroženih gra ana)/godišnje. Za navedene namjene kontinuirano se planiraju sredstva u iznosu od 40.000,00 KM godišnje za period 2016-2020.

U toku 2017. godine u sklopu ta ke **Zakup prostora za smještaj porodica iji su stambeni objekti ošte eni ili uništeni usljed prirodnih nepogoda (2016-2020)**, nijedna porodica nije zatražila zakup za smještaj, te je svih 6 porodica iz 2016. godine stambeno zbrinuto.

Sufinansiranje Grada u izgradnji Centra za autizam Tuzla (2016-2020) - U gradu Tuzla, u prigradskoj zajednici Bukinje u februaru 2015. godine započeta je gradnja prvog u BiH centra za autizam, kapaciteta 100 djece/osoba, površine 750 m², sa 30 zaposlenih visokoobrazovanih osoba, sa dijagnostičkim centrom. Grad Gracanica u ovom projektu učestvuje kao donator projekta.

U 2017. godini iz Budžeta Grada Gracanica realizovan je **Grant Udruženje penzionera (2016-2020) na osnovu koje su iz Budžeta Grada Gracanica odobrena sredstva za 2017. godinu** u iznosu od 35.000,00 KM. Novčanu pomoć su primila 594 penzionera sa područja grada Gracanica, što je za 104 penzionera više u odnosu na 2016. godinu. U 2018. godini za iz Budžeta Grada Gracanica za Udruženje penzionera izdvojeno je 39.500,00KM

Zdravstvena zaštita socijalno ugroženih i u esnika NOR-a (2016-2020) – u toku 2017. godine za 3.298 socijalno ugroženih osoba i u esnika NOR-a zdravstveno je osigurano, od toga 2.013 demobilisanih boraca, 729 ratnih vojnih invalida, 544 pripadnika porodica šehida i poginulih boraca i 12 nosioca ratnih priznanja. U odnosu na 2016. godinu, broj je smanjen za 922 osobe, zbog gubitka prava na subvenciju zdravstvenog osiguranja sticanjem punoljetstva. Općinsko vijeće Gracanica je na sjednici održanoj 28.09.2017. godine donijelo Odluku o proširenju kruga korisnika prava na zdravstveno osiguranje, kojom je proširen krug korisnika na zdravstveno osiguranje u skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom, u skladu sa raspoloživim namjenskim sredstvima u Budžetu Općine za tu namjenu.

Realizacijom aktivnosti „Unapređenje zdravstvene zaštite Romske populacije (2016-2020)“, za 2017. godina Romske populacije obezbijeđene su zdravstvene markice u vrijednosti od po 20,00 KM godišnje.

Zaključak:

Na osnovu temeljne analize rezultata koji su nastali implementacijom Akcionog plana može se reći da su ciljevi koji su zacrtani Akcionim planom u dobroj mjeri realizovani. (74,58% za period 2017-2018. god), i da je lokalna vlast pokazala socijalnu odgovornost.

Unaprijeđen je sistem socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih u gradu Gračanica, povećano je finansiranje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece i odraslih na nivou grada Gračanica, unaprijeđena je promocija aktivnosti i unaprijeđen je sistem prikupljanja podataka socijalno ugrožene djece i mladih.

U skladu sa identifikovanim problemima i socijalno isključenim grupama djece i odraslih, te analizom izazova za buduće djelovanje lokalna vlast će uiniti sve da otkloni probleme i obezbjedi dodatna finansijska sredstva i pomoć.

Veoma je važno da se identifikacija i otklanjanje problema radi zajedno sa partnerima na lokalnom nivou: Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Općinska bolnica, obrazovne ustanove, Policijska stanica, Općinski sud, mjesne zajednice, roditelji i djeca, mediji, nevladine organizacije, JP „Vodovod i kanalizacija“ Gračanica, JP „Komus d.o.o“ Gračanica, donatori (privatni sektor, međunarodne organizacije i dr.)

U tom pravcu brzo će se pristupiti izradi Akcionog plana za 2020 – 2022. godinu.